

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 04 » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

для студентів

спеціальності	012 Дошкільна освіта
освітньої програми	Дошкільна освіта
освітньо-кваліфікаційного рівня	молодший спеціаліст

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	0840/21
<i>Бісц</i> (підпис)	 (прізвище, ініціали)
« _____ »	2021 р.

Київ – 2021

Розробник: Андрушко Катерина Григорівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Андрушко Катерина Григорівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від 28 серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено
 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	1,5 /45
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	1
Обсяг кредитів	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45
Аудиторні	22
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	21
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формувати особистість майбутнього педагога, здатну до соціально значущої педагогічної діяльності і творчої поведінки. Формувати у студентів цілісне уявлення про сутність та спрямованість педагогічної творчості вихователя закладу дошкільної освіти, особливості її прояву та умови розвитку; знання про умови, які забезпечують розвиток педагогічної творчості вихователя; розуміння педагогічної творчості вихователя як здатності особистісного та професійного самовираження.

Дисципліна «Основи педагогічної майстерності» як обов'язковий компонент освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними компетентностями.

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗК-1.	Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання.	Модуль 1: 3, 4, 5
ЗК-2.	Здатність до пошуку, оброблення, аналізу, систематизації й узагальнення інформації з різних джерел та формулювання логічних висновків.	Модуль 1: 1-5
Фахові компетентності		
ФК-1	Здатність до розвитку у дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).	Модуль 1: 2-5
ФК-4	Здатність до розвитку у дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками та дорослими.	Модуль 1: 1-5
ФК-6	Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.	Модуль 1: 1-5
Предметні компетентності		
	обізнаність з основними компонентами педагогічної майстерності;	Модуль 1: 1-5
	обізнаність з джерелами педагогічної творчості та шляхами її удосконалення;	Модуль 1: 1-5
	обізнаність з особливостями етики вихователя закладу дошкільної освіти;	Модуль 1: 1-5
	обізнаність із складовими педагогічної та мовленнєвої	Модуль 1: 1-5

	культури;	
	готовність використовувати прийоми педагогічної взаємодії у спілкуванні;	Модуль 1: 1-5
	здатність і готовність застосовувати складові педагогічної техніки у професійній діяльності;	Модуль 1: 1-5
	здатність розпізнавати та аналізувати стилі педагогічного спілкування;	Модуль 1: 1-5
	здатність організовувати педагогічну взаємодію у процесі бесіди з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками з дотриманням вимог педагогічного такту;	Модуль 1: 1-5
	здатність знаходити оптимальну стратегію взаємодії у конфліктній ситуації;	Модуль 1: 1-5
	готовність до особистісно-значущої позитивної мотивації професійно-педагогічної діяльності, творення власного педагогічного досвіду.	Модуль 1: 1-5

3. Результати навчання за дисципліною

- Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання у розвитку дітей раннього і дошкільного віку (ПРН-3).
- Аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини та враховувати їх в освітньому процесі закладу дошкільної освіти (ПРН-12).
- Дотримуватись етики професійного спілкування у взаємодії з учасниками освітнього процесу (ПРН-16).
- Розуміти значущість обраної професії.
- Бути обізнаним щодо світоглядних позицій і переконань у пріоритетності завдань освіти в період дошкільного дитинства для формування особистості.
- Володіти системою знань, фахових умінь і навичок з педагогічної творчості та умінням їх реалізовувати у професійній діяльності.
- Володіти уміннями пошуку нестандартних способів розв'язання освітніх завдань у роботі з дітьми дошкільного віку.
- Аналізувати та розв'язувати педагогічні задачі та ситуації.
- Застосовувати гнучкість у виборі адекватних засобів впливу на дитину.
- Здатність до творчого вирішення професійно-практичних завдань.
- Здатність прогнозувати результати своєї діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт				
	Усього	Аудиторна:			
		Лекції	Семін.	Практ.	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та майстерність вихователя щодо організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.					
1. Роль вихователя у сучасному суспільстві.	6	2			4
2. Педагогічна майстерність у професійній діяльності вихователя.	8	2	2		4
3. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності вихователя.	11	2	2	2	5
4. Культура спілкування вихователя закладу дошкільної освіти.	10	2		2	4
5. Професійна етика вихователя закладу дошкільної освіти.	10	2	2	2	4
Модульний контроль	2				
Усього годин*	45	10	6	6	21

* із врахуванням модульної контрольної роботи – 2 год.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та майстерність вихователя щодо організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Тема 1. Роль вихователя у сучасному суспільстві.

Основні функції педагога в суспільстві. Авторитет педагога. Роль вихователя у формуванні особистості дитини дошкільного віку. Характеристика професійних функцій вихователя. Психолого-педагогічні вимоги до особистості сучасного вихователя.

Основні поняття теми: професійні вимоги, творча особистість вихователя, професійні функції вихователя, творчий потенціал.

Основна література: 1, 2, 5. *Додаткова література:* 1, 2, 5.

Тема 2. Педагогічна майстерність у професійній діяльності вихователя.

Професійна майстерність у системі національної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти. Джерела педагогічної майстерності та шляхи її вдосконалення. Педагогічний вплив. Класифікація методів виховання.

Основні поняття теми: педагогічна майстерність, професійна майстерність, зміст педагогічної творчості вихователя, методи виховання, етика взаємин.

Семінар 1. Педагогічна майстерність вихователя як вищий рівень професійної діяльності.

Основна література: 1, 2, 4, 5. *Додаткова література:* 3, 4, 6.

Тема 3. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності вихователя.

Поняття педагогічної техніки. Компоненти педагогічної техніки. Внутрішня і зовнішня педагогічна техніка. Способи керування психічним станом. Психічна саморегуляція. Особливості саморегуляції у професійній діяльності педагога. Зовнішній вигляд вихователя. Психофізична свобода вихователя та творче самопочуття.

Основні поняття теми: педагогічна техніка, психічний стан, психічна саморегуляція, психофізична свобода, творче самопочуття.

Семінар 2. Педагогічна техніка як форма організації поведінки вихователя закладу дошкільної освіти.

Практичне заняття 1. Самопрезентація вихователя закладу дошкільної освіти.

1. Характеристика умінь самопрезентації педагога ЗДО.

Основна література: 3, 4, 5. *Додаткова література:* 2, 3, 6.

Тема 4. Культура спілкування вихователя закладу дошкільної освіти.

Комунікативна поведінка вихователя. Основні аспекти процесу спілкування, культура педагогічного спілкування. Майстерність педагогічного спілкування. Техніка невербальної взаємодії вихователя. Професійне спілкування. Емпатійність – одна із важливих якостей вихователя.

Основні поняття теми: комунікативність, культура педагогічного спілкування, педагогічне спілкування, невербальна комунікація, професійне спілкування, емпатія.

Практичне заняття 2. Техніка вербальної взаємодії вихователя.

Основна література: 2, 4. *Додаткова література:* 2, 3, 4.

Тема 5. Професійна етика вихователя закладу дошкільної освіти.

Суть поняття «професійна етика». Причини необхідності етичної регламентації професійної діяльності вихователя. Педагогічний такт вихователя, його авторитет. Етика взаємин вихователя і батьків вихованців. Роль самовиховання і самоосвіти у формуванні професійних стандартів етичної поведінки вихователя.

Основні поняття теми: професійна етика, педагогічний такт, авторитет, самовиховання, самоосвіта, саморегуляція.

Семінар 3. Особливості самовиховання вихователя як одного із шляхів оволодіння етичними стандартами поведінки.

Практичне заняття 3. Моделювання програми самовиховання професійних якостей особистості.

Основна література: 1, 2, 5. *Додаткова література:* 1, 4, 5.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Таблиця 3

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		3 курс	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5
Відвідування семінарських занять	1	3	3
Відвідування практичних занять	1	3	3
Робота на семінарському занятті	10	3	30
Робота на практичному занятті	10	3	30
Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	25
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Разом		-	121
Максимальна кількість балів		121	
Розрахунок коефіцієнта		1.21	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади педагогічної майстерності вихователя закладу дошкільної освіти.

Тема 1. Роль вихователя у сучасному суспільстві.

1. Написати есе на тему «Я і моя майбутня професія».

Тема 2. Педагогічна майстерність у професійній діяльності вихователя.

1. Схематично зобразити структуру педагогічної майстерності.
2. Підібрати вислови педагогів видатних просвітителів, учених, громадських діячів (Я.Коменського, Ф.Фребеля, І.Песталоцці, Ж.-Ж.Руссо, М.Драгоманова, С.Русової, К.Ушинського, А.Макаренка, В.Сухомлинського), які можуть увійти до професійного кодексу педагога.

Тема 3. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності вихователя.

1. Охарактеризувати особливості педагогічної техніки як форми організації поведінки вихователя.

Змістовий модуль 2. Майстерність вихователя щодо організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Тема 4. Культура спілкування вихователя закладу дошкільної освіти.

1. Підібрати вправи на вдосконалення техніки мовлення (вправи з дикції, скоромовки і т.д.).
2. Розробити образні моделі типів спілкування вихователя з дітьми.

Тема 5. Професійна етика вихователя закладу дошкільної освіти.

1. Підготувати рекомендації вихователям щодо розв'язання конфліктних ситуацій.
2. Сформулювати власне педагогічне кредо.

Таблиця 4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1.	Роль вихователя у сучасному суспільстві	2	5
2.	Педагогічна майстерність у професійній діяльності вихователя	2	5
3.	Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності вихователя	3	5
4.	Культура спілкування вихователя закладу дошкільної	4	5

	освіти		
5.	Професійна етика вихователя закладу дошкільної освіти	4	5
	Разом	15	25

Критерії оцінювання самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання самостійної роботи студентами є:

1. Повнота виконання завдання: елементарна, фрагментарна, повна, неповна.
2. Рівень самостійності студента: під керівництвом викладача, консультація викладача, самостійно.
3. Рівень сформованості навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, складання плану, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо).
4. Рівень сформованості навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, вміння виконувати творчі завдання тощо).
5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь: низький (володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу); середній (володіння умінням вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань); достатній (уміння застосовувати набуті знання у стандартних практичних ситуаціях); високий (володіння умінням творчо-пошукової діяльності).

Рівень навчальних досягнень студентів	Оцінка	Критерії оцінювання самостійної роботи
Високий рівень	5	Завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Студент самостійно вибирає інформаційні джерела; користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання методичного характеру; аналізує та прогнозує педагогічні явища; уміє ставити та розв'язувати проблеми; володіє уміннями творчо-пошукової діяльності
Достатній рівень	4	Завдання відзначається неповнотою виконання без допомоги викладача. Студент критично ставиться до отриманої інформації; наводить аргументи; зіставляє, узагальнює, систематизує інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях
Середній рівень	3	Завдання відзначається неповнотою виконання за консультацією викладача. Студент застосовує

		запропонований вчителем спосіб отримання інформації з декількох джерел; має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом; аналізує навчальний матеріал, порівнює і робить висновки, самостійно володіє більшою частиною навчального матеріалу; вибирає відомі способи дій для виконання фахових методичних завдань
Початковий рівень	2	Завдання відзначається фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студент усвідомлює недостатній обсяг інформації; застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; має фрагментарні уявлення про роботу з науковим джерелом; демонструє розуміння отриманої інформації, розуміння висновків з певного питання; володіє умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу. У студента відсутні сформовані уміння та навички
Низький	1	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. У студента не сформовані необхідні практичні уміння роботи. Більшість передбачених освітньою програмою навчальних завдань не виконано

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться в тестовій формі і містить 25 різних за формою тестів. За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

6.4. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Основні функції педагога в суспільстві.
2. Авторитет педагога.
3. Роль вихователя у формуванні особистості дитини дошкільного віку.
4. Характеристика професійних функцій вихователя.
5. Психолого-педагогічні вимоги до особистості сучасного вихователя.
6. Професійна майстерність у системі національної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти.
7. Джерела педагогічної майстерності та шляхи її вдосконалення.
8. Педагогічний вплив.
9. Класифікація методів виховання.
10. Поняття педагогічної техніки.
11. Компоненти педагогічної техніки.
12. Внутрішня і зовнішня педагогічна техніка.
13. Способи керування психічним станом.

14. Психічна саморегуляція.
15. Особливості саморегуляції у професійній діяльності педагога.
16. Зовнішній вигляд вихователя.
17. Психофізична свобода вихователя та творче самопочуття.
18. Комунікативна поведінка вихователя.
19. Основні аспекти процесу спілкування, культура педагогічного спілкування.
20. Майстерність педагогічного спілкування.
21. Техніка невербальної взаємодії вихователя.
22. Професійне спілкування.
23. Емпатійність – одна із важливих якостей вихователя.
24. Суть поняття «професійна етика».
25. Причини необхідності етичної регламентації професійної діяльності вихователя.
26. Педагогічний такт вихователя, його авторитет.
27. Етика взаємин вихователя і батьків вихованців.
28. Роль самовиховання і самоосвіти у формуванні професійних стандартів етичної поведінки вихователя.

6.5. Шкала відповідності оцінок.

Таблиця 5

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Навчально-методична карта дисципліни «Основи педагогічної майстерності» (III курс)

Разом: 45 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 6 год., практичні заняття – 6 год.,

самостійна робота – 21 год., модульний контроль – 2 год.

Модулі	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I				
Назва модуля	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИХОВАТЕЛЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ				
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Роль вихователя у сучасному суспільстві	Педагогічна майстерність у професійній діяльності вихователя	Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності вихователя	Культура спілкування вихователя закладу дошкільної освіти	Професійна етика вихователя закладу дошкільної освіти
Теми семінарських занять		Педагогічна майстерність вихователя як вищий рівень професійної діяльності	Педагогічна техніка як форма організації поведінки вихователя закладу дошкільної освіти		Особливості самовиховання вихователя як одного із шляхів оволодіння етичними стандартами поведінки
Теми практичних занять			Самопрезентація вихователя закладу дошкільної освіти	Техніка вербальної взаємодії вихователя	Моделювання програми самовиховання професійних якостей особистості
Самостійна робота	Табл. 4 (5 балів)	Табл. 4 (5 балів)	Табл. 4 (5 балів)	Табл. 4 (5 балів)	Табл. 4 (5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				
Підс. контр.	Залік				

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Загородня Л.П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навчальний посібник / Л.П. Загородня, С.А. Тітаренко. – Суми: Університетська книга, 2010. – 319 с.
2. Косенко Ю.М. Основи педагогічної майстерності вихователя. Навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Дошкільна освіта». 2-е видання, доповнене. – Маріуполь: ТОВ «Друкарня «Новий світ», 2014. – 360 с.
3. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки [Текст]: навч. посіб. / Н.П.Пихтіна. – К. : «Центр учбової літератури». 2013. – 316 с.
4. Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. / В.М. Теслюк, П.Г. Лузан. – НАККіМ, 2012. – 304 с.
5. Тищук Л.І., Рясенчук А.П., Балицька І.М. Плекаємо творчість педагога дошкільного закладу. Л.І.Тищук, А.П. Рясенчук, І.М. Балицька / – Житомир, 2011.-103 с.

Додаткова література:

1. Амонашвілі Ш. Педагогічні притчі. Виховання серцем / Шалва Амонашвілі. – Харків: Школа, 2017. – 256 с.
2. Вагнер Т. Мистецтво навчати / Т. Вагнер, Т. Дінтерсміт. – Київ: Наш Формат, 2017. – 312 с.
3. Гаврилюк С.М. Принципи розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів дітей дошкільного віку / С.М. Гаврилюк // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2015. – № 2. – С 303-314.
4. Керманова Н. Творчий вихователь – скульптор самодостатньої особистості / Н. Керманова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. – № 12. – С. 13-14.
5. Корчак Я. Як любити дитину / Януш Корчак. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 208 с.
6. Тищук Л. Творчість вихователя: як її розвивати? / Л. Тищук // Дошкільне виховання. – 2012. – № 10. – С.15-19.